

Wnioski z dyskusji prowadzonych w trakcie spotkania

Dyskusja panelowa na temat raportów z badań strategii oświatowych JST

Eksperti: Maria Branecka, Adam Stachel, Rafał Stanek, Jan Herczyński, David Toft. Andrzej Urmański

Moderator: Aleksander Ławiński

1. Wojewódzkie strategie oświatowe zostały w obecnym okresie planowania podporządkowane głównie regułom finansowania określonym przez duże programy krajowe i europejskie. Strategie wojewódzkie zostały pod względem wskaźników podporządkowane wskaźnikom lizbońskim, niewiele strategii wykracza poza te ramy. Własne zadania oświatowe województw w strategiach regionów są często potraktowane marginalnie.
2. Samorządy lokalne miały niewielki wpływ na kształt programów regionalnych projektowanych przez samorządy województw. Wiele strategii lokalnych nie odnosi się do strategii wyższego rzędu. Często zbieżność lokalnych celów i priorytetów z celami i priorytetami przyjętymi przez województwa oraz strategiami oświatowymi państwa jest niewielka. Byłoby dobrze, żeby samorządy uwzględniały strategie niższych szczebli i aby te dokumenty były nawzajem znane.
3. W okresie 2007-13 jednostki prowadzone przez województwa realizują projekty systemowe. Instytucje prowadzone przez województwa uczestniczyły w realizacji programów operacyjnych na takich samych zasadach jak podmioty prowadzone przez inne jednostki. Niektóre województwa realizują projekty skoncentrowane na rozwiązywaniu wybranych problemów poprzez wykorzystanie możliwości montażu finansowania projektów z różnych funduszy.
4. Strategie oświatowe państwa i regionów w niewielkim stopniu uwzględniają rolę bibliotek pedagogicznych i wojewódzkich placówek doskonalenia nauczycieli.
5. Osiągnięcie synergii programów na poziomie strategii państwa i poszczególnych JST w projektach systemowych nie jest łatwe. Problemem jest niska spójność oceny rezultatów realizowanych programów wobec różnych metodologii i procedur konstruowania wskaźników oświatowych stosowanych na poziomie państwa i samorządów.
6. Proces decentralizacji oświaty w Polsce jest zaawansowany. Istnieje potrzeba nowego zdefiniowania roli rządu i samorządu w odniesieniu do odpowiedzialności z jakość w edukacji. Efekt synergii różnych strategii może wystąpić w momencie przejęcia większej odpowiedzialności za problematykę jakości w szkołach przez samorządy. Taki kierunek zmian będzie zgodny z rosnącym zakresem wpływu, jaki uzyskują samorządy w zakresie kontroli nad szkołami i placówkami.

7. Wprowadzenie zasad i wskaźników kontroli zarządczej stwarza warunki do uporządkowania ewaluacji realizowanych programów w skali państwa. Strategia oświatowa państwa powinna mieć charakter długookresowy, a jej cele i stosowane miary rezultatów prowadzonych działań, powinny być stabilne i być przedmiotem konsensusu politycznego.
8. Zagadnienia uwarunkowań demograficznych edukacji w dokumentach strategicznych JST są często pomijane lub analizowane w sposób mało pogłębiony.

Dyskusja dotycząca demograficznych uwarunkowań edukacji

Ekspert: dr Dorota Węziak-Białowolska

Moderator: Aleksander Ławiński

1. Sprawdzalność i trafność prognoz demograficznych GUS i lokalnych prognoz demograficznych prowadzonych opracowanych przez JST jest z różnych powodów ograniczona.
2. Istnieje potrzeba opracowania metodologii i narzędzi informatycznych dla potrzeb samorządów powiatowych i gminnych pozwalających na konstruowanie dla celów oświatowych prognoz demograficznych o wysokiej sprawdzalności.
3. Z punktu widzenia potrzeb samorządów gmin i powiatów użyteczne byłoby tworzenie prognoz demograficznych GUS dla tych jednostek.
4. Obniżenie wieku szkolnego może spowodować poważne problemy organizacyjne począwszy od roku 2012 i wymaga przeprowadzenia przez JST odpowiednich analiz demograficznych, organizacyjnych i finansowych pozwalających na wdrożenie programów mogących złagodzić ewentualne niekorzystne skutki przyjęcia 6-latków do szkół.

Dyskusja panelowa – Jak zapewnić wysoką jakość samorządowych strategii oświatowych?

Eksperci: Maria Branecka, Adam Stachel, Rafał Stanek, Andrzej Urmański, Tony Levitas, David Toft, Jan Herczyński,

Moderator: Aleksander Ławiński

1. Lokalne strategie JST powinny mieć charakter pragmatyczny, uwzględniać realnie posiadane zasoby i możliwości.
2. Strategie lokalne powinny uwzględniać cele lokalne oraz cele strategii wyższego szczebla. Strategie wojewódzkie powinny uwzględniać strategie niższego rzędu.
3. Istnieje potrzeba poszukiwań i upowszechniania przykładów dobrej praktyki w zakresie strategii i ich wdrożeń. Wskazać przykłady poprawnych: prognoz demograficznych, modeli struktury strategii, stosowania wskaźników jakościowych, metod monitoringu.

4. Należy rozważyć opracowanie „wytucznych” dla JST w zakresie metodologii tworzenia samorządowych strategii oświatowych.
5. Należy zadbać o spójność dokumentów diagnozy, strategii oświatowych oraz wdrażanych programów.
6. Należy starać się przesunąć punkt ciężkości i uwagi w strategiach samorządowych z zagadnień infrastrukturalnych na zagadnienia organizacyjne oraz jakościowe. Jakość edukacji to nie tylko wyniki testów. W strategiach i informacjach o stanie realizacji zadań oświatowych brakuje danych diagnostycznych i jest bardzo mało wskaźników. Często brak jest odniesienia do zmiany wskaźników w czasie, widoczny jest lęk przed wskaźnikami.
7. Należy opracować i upowszechnić rzetelne i trafne wskaźniki realizacji zadań oświatowych. Należy dbać o trafny dobór wskaźników do wybranych celów i realizowanych zadań i planowanych rezultatów.
8. Należy podnieść poziom i poszerzyć zakres dyskusji na tematy lokalnej oświaty w oparciu o rzetelne analizy i wskaźniki. Analiza powinna uwzględniać twarde i miękkie dane w sposób całościowy uwzględniający równocześnie wiele aspektów działań oświatowych. Istnieje potrzeba pobudzenia rzeczowych lokalnych dyskusji na tematy związane z edukacją.
9. Strategie powinny być okresowo monitorowane, korygowane i aktualizowane przez powołane do tego zespoły zadaniowe.
10. Tworzenie lokalnych strategii oświatowych byłoby łatwiejsze gdyby strategia oświatowa państwa była zaktualizowana i stanowiła jeden spójny dokument.
11. Należy opracować w pierwszej kolejności opracować modele lokalnych strategii oświatowych a następnie rozważyć wprowadzenie ustawowego obowiązku ich tworzenia przez JST.
12. Należy rozważyć działania zmierzające do podniesienia rangi strategii oświatowych
Obecnie strategie oświatowe JST:
 - są postrzegane jako niepotrzebne,
 - samorządy nie potrafią ich tworzyć,
 - samorządy potrafią je tworzyć, ale nie robią tego ponieważ uważają, że są mało istotne
 - strategie powstają tylko wtedy gdy samorządy mogą pozyskać środki zewnętrzne
13. Badania i analizy strategii należy poszerzyć o strategie wielkich miast dla uzyskania pełnego obrazu sytuacji.
14. Prowadzone badania strategii oświatowych JST zostaną wykorzystane w przygotowaniu publikacji, programu szkoleń i konferencji dla samorządowców.

W imieniu Zespołu Projektu
Aleksander Ławiński
koordynator projektu